

УДК 338.23:336

О.С. МОРДОВЦЕВ, М.С. ЛИСИЦЬКИЙ**МЕТОДИЧНИЙ ПІДХІД ДО ОРГАНІЗАЦІЇ УПРАВЛІННЯМ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА**

У статті проаналізовано сутність ефективного управління грошовими потоками в умовах мінливого економічного середовища. Виявлено, що фінансово-господарська діяльність підприємств нерозривно пов'язана з рухом грошових коштів, в результаті якого формуються вхідні і вихідні грошові потоки. Проведено аналіз основних досліджень концептуальних основ сутності, виникнення, організації управління та рухом грошових потоків на промислових підприємствах. Проаналізовано основи управління грошовими потоками на промислових підприємствах, які є важливою складовою загальної системи управління його фінансовою діяльністю, тому що воно дає змогу вирішувати різноманітні задачі фінансового менеджменту і підпорядковано його головній меті. Сформовані принципи управління грошовими потоками підприємства та з їх урахуванням розглянуто конкретний процес управління грошовими потоками підприємств. Показані основні етапи управління грошовими потоками промислових підприємств. Виявлено, що оптимізація грошових потоків є найголовнішою основою організації управління грошовими потоками підприємства та являє собою процес вибору найкращих форм їх організації на підприємстві з урахуванням умов і особливостей здійснення його господарської діяльності та показані основні об'єкти їх оптимізації. Побудовано систему основних факторів, що впливають на формування грошових потоків підприємства. Доведено, що система факторів поділяється на фактори зовнішнього середовища та фактори внутрішнього середовища. Зроблено висновок, що необхідність використання наданих етапів управління грошовими потоками підприємства для забезпечення фінансової рівноваги підприємства в процесі його розвитку шляхом балансування обсягів надходження і витрачання грошових коштів і їх синхронізації в часі та доведено, що для вирішення проблеми оптимізації грошових потоків на промисловому підприємстві необхідно враховувати величезну кількість фінансово-економічних та соціально-політичних чинників. Дані фактори є базовою основою для організації управління грошовими потоками на підприємствах.

Ключові слова: management, cash flows, system, factors, stages, optimization, principles.

А.С. МОРДОВЦЕВ, М.С. ЛИСИЦЬКИЙ**МЕТОДИЧЕСКИЙ ПОДХОД К ОРГАНИЗАЦИИ УПРАВЛЕНИЕМ ДЕНЕЖНЫМИ ПОТОКАМИ ПРОМЫШЛЕННОГО ПРЕДПРИЯТИЯ**

В статье проанализированы сущность эффективного управления денежными потоками в условиях меняющейся экономической среды. Выявлено, что финансово-хозяйственная деятельность предприятий неразрывно связана с движением денежных средств, в результате которого формируются входные и выходные денежные потоки. Проведен анализ основных исследований концептуальных основ сущности, возникновения, организации управлением и движением денежных потоков на промышленных предприятиях. Проанализированы основы управления денежными потоками на промышленных предприятиях, которые являются важной составляющей общей системы управления его финансовой деятельностью, так как оно позволяет решать разнообразные задачи финансового менеджмента и подчинено его главной цели. Сформированы принципы управления денежными потоками предприятия и с их учетом рассмотрен конкретный процесс управления денежными потоками предприятий. Показаны основные этапы управления денежными потоками промышленных предприятий. Выявлено, что оптимизация денежных потоков является главной основой организации управления денежными потоками предприятия и представляет собой процесс выбора наилучших форм их организации на предприятии с учетом условий и особенностей осуществления его хозяйственной деятельности и показаны основные объекты их оптимизации. Построена система основных факторов, влияющих на формирование денежных потоков предприятия. Доказано, что система факторов делится на факторы внешней среды и факторы внутренней среды. Сделан вывод, что необходимость использования предоставленных этапов управления денежными потоками предприятия для обеспечения финансового равновесия предприятия в процессе его развития путем балансирования объемов поступления и расходования денежных средств и их синхронизации во времени и доказано, что для решения проблемы оптимизации денежных потоков на промышленном предприятии необходимо учитывать огромное количество финансово-экономических и социально-политических факторов. Данные факторы являются базовой основой для организации управлением денежными потоками на предприятиях.

Ключевые слова: управления, денежные потоки, система, факторы, этапы, оптимизация, принципы.

O. MORDOVTSEV, M. LYSYTSKYI**METHODICAL APPROACH TO ORGANIZING THE CASH FLOW MANAGEMENT OF AN INDUSTRIAL ENTERPRISE**

The article analyzes the essence of effective cash flow management in a changing economic environment. It is revealed that the financial and economic activity of enterprises is inextricably linked with the movement of cash, which results in the formation of incoming and outgoing cash flows. The analysis of scientific researches of the conceptual foundations of essence, origin, organization of management and movement of cash flows at industrial enterprises is carried out. The fundamentals of cash flow management at industrial enterprises are analyzed, which are an important part of the general system of management of its financial activity, because it enables to solve various tasks of financial management and is subordinated to its main goal. The developed principles of cash flow management of an enterprise and their consideration take into account a specific process of managing cash flows of enterprises. The basic stages of management of cash flows of industrial enterprises are shown. It was found that optimization of cash flows is the most important basis of organization of cash flow management of an enterprise and is a process of selection of the best forms of their organization at the enterprise, taking into account the conditions and peculiarities of its economic activity, and shows the main objects of their optimization. The system of the main factors influencing the formation of cash flows of the enterprise is constructed. It is proved that the system of factors is divided into factors of the environment and factors of the internal environment. It is concluded that the necessity of using the given stages of cash flow management of the enterprise to ensure the financial equilibrium of the company in the process of its development by balancing the volume of cash flow and time consumption and proved that in order to solve the problem of optimizing cash flows at an industrial enterprise it is necessary to take into account the enormous number of financial and economic and socio-political factors. These factors are the basis for organization of cash flow management at enterprises.

Keywords: management, cash flows, system, factors, stages, optimization, principles.

Вступ. У ринкових умовах запорукою виживання та основою стабільного розвитку промислових підприємств зазвичай є ефективне управління грошовими потоками для забезпечення фінансової стійкості. Це дозволяє вільно маневрувати грошовими коштами, забезпечити безперервний процес виробництва та реалізації продукції шляхом якісного планування й ефективного їх використання, а також фінансувати витрати з його розширення та оновлення. Недостатньо ефективне управління грошовими потоками може призвести до відсутності у підприємств коштів для розвитку виробництва, порушення ліквідності і неплатоспроможності, погіршення взаємин з контрагентами, необґрунтованого використання додаткових позикових коштів.

Фінансово-господарська діяльність підприємств нерозривно пов'язана з рухом грошових коштів, в результаті якого формуються вхідні і вихідні грошові потоки. Важливість дослідження проблеми формування грошових потоків обумовлюється тим, що вони обслуговують господарську діяльність в усіх її напрямках.

Постановка задачі. Ефективне управління грошовими потоками в умовах миттєвого економічного середовища дозволяє вирішити основне завдання підприємства – підвищення ефективності його функціонування, а також забезпечити фінансову рівновагу та безперервність діяльності підприємства, прискорити обіг капіталу, знизити ризик неплатоспроможності та отримати необхідний прибуток.

Отже, увага до управління грошовими потоками обумовлена необхідністю дієвого управління оборотним капіталом (оцінки короткострокових потреб у наявних грошових коштах та управління запасами); планування капітальних витрат, управління капітальними потребами (фінансування за рахунок власних коштів або кредитів банку); управління витратами та їхньою оптимізацією для більш раціонального розподілу ресурсів підприємства у процесі виробництва та управління економічним зростанням.

Підтримка фінансової рівноваги та забезпечення збільшення основного показника – вартості майна промислового підприємства є запорукою його економічного зростання. Тому формування методичного підходу до організації управління грошовими потоками є досить актуальним напрямком дослідження.

Мета роботи. Метою статті є дослідження теоретичних і практичних засад організації управління грошових потоків промислових підприємств.

Аналіз основних досягнень і літератури. Концептуальні основи сутності, виникнення, організації управління та рухом грошових потоків достатньо широко розглядаються в працях зарубіжних та вітчизняних вчених, а саме: Ю. Бріггема, Л. Гапенські, Д. Ван Хорна, А. Кінга, В. Бочарова, І. Бланка, В. Ковальова, Л. Лігоненко, А. Поддєрьогіна, О. Терещенка, О. Шеремета та інших. Проте, хоча й досить багато напрацювань із

зазначеної тематики ще не сформовано єдиної теоретичної бази, яка б охоплювала увесь комплекс питань управління грошовими потоками підприємства. Крім того не визначено єдиного однозначного підходу при визначенні та тлумаченні категорії грошові потоки.

Перше визначення зводиться до того, що грошовий потік – це залишок грошових ресурсів на конкретний момент часу, який не може ототожнюватися з потоком (обігом, рухом), оскільки потік означає рух. При цьому обсяг грошових потоків може характеризуватися такими показниками як обсяг коштів, які надійшли, та обсяг витрачених коштів. На думку фахівців грошовий потік має визначатися як сукупність послідовно розподілених у часі подій, пов'язаних з відокремленим та логічно завершеним фактом зміни власника грошових ресурсів через виконання зобов'язань між економічними агентами (суб'єктами господарювання, державою, домогосподарствами, міжнародними організаціями). Грошові потоки безпосередньо пов'язані з рухом коштів на підприємстві, який відображає надходження у розпорядження суб'єкта господарювання грошових ресурсів та їх використання [1].

Визначення грошового потоку в МСБО №7 «Звіт про рух грошових коштів» звучить, як надходження і вибуття грошових коштів та їхніх еквівалентів [2]. Визначення «грошовий потік» в П(С)БО № 4 «Звіт про рух грошових коштів» відсутнє, але під ним розуміють поняття «рух грошових коштів», що абсолютно ідентично визначенню «грошовий потік» в МСБО № 7 [3].

Аналізуючи вищевикладене, постає питання вибору найбільш вдалого визначення грошового потоку і його уточнення. Отже, у нашому дослідженні будемо опиратися на наступне визначення категорії «грошовий потік» – це сукупність розподілених у часі надходжень і видатків грошових коштів та їхніх еквівалентів, генерованих його господарською діяльністю, рух яких пов'язаний з факторами часу, структури, ризику і ліквідності. На основі цього визначення складемо методичний підхід до організації управління грошових потоків на промислових підприємствах.

Викладення основного матеріалу дослідження. Ефективна організація управління грошовими потоками дає змогу підприємству реалізувати стратегічні цілі його діяльності, забезпечити високий рівень оборотності капіталу, ритмічність діяльності, підвищити ступінь фінансової рівноваги та отримати додатковий прибуток, а також сприяє формуванню додаткових інвестиційних ресурсів для здійснення фінансових інвестицій.

Управління грошовими потоками підприємства є важливою складовою загальної системи управління його фінансовою діяльністю. Воно дає змогу вирішувати різноманітні задачі фінансового менеджменту і підпорядковано його головній меті.

Процес управління грошовими потоками підприємства базується на певних принципах, основними з яких є [4]:

1. Принцип інформативної вірогідності. Як і кожна керуюча система, управління грошовими потоками підприємства має бути забезпечено необхідною інформаційною базою. Створення такої інформаційної бази представляє певні труднощі, так як пряма фінансова звітність, що базується на єдиних методичних принципах бухгалтерського обліку, відсутня. Певні міжнародні стандарти формування такої звітності почали розроблятися тільки з 1971 року і на думку багатьох фахівців ще далекі від завершення (хоча загальні параметри таких стандартів уже затверджені, вони допускають варіативність методів визначення окремих показників прийнятої системи звітності) [14]. Відмінності методів ведення бухгалтерського обліку в нашій країні від прийнятих в між-народній практиці ще більше ускладнюють завдання формування достовірної інформаційної бази управління грошовими потоками підприємства. У цих умовах забезпечення принципу інформативного достовірності пов'язане із здійсненням складних обчислень, які вимагають уніфікації методичних підходів.

2. Принцип забезпечення збалансованості. Управління грошовими потоками підприємства має справу з багатьма їх видами і різновидами, розглянутими в процесі їх класифікації. Їх підпорядкованість єдиним цілям і задачам управління вимагає забезпечення збалансованості грошових потоків підприємства за видами, обсягами, тимчасових інтервалах і іншим істотним характеристикам. Реалізація цього принципу пов'язана з оптимізацією грошових потоків підприємства в процесі управління ними.

3. Принцип забезпечення ефективності. Грошові потоки підприємства характеризуються істотною

нерівномірністю надходження і витрачання грошових коштів в розрізі окремих тимчасових інтервалів, що призводить до формування значних обсягів тимчасово вільних грошових активів підприємства. По суті ці тимчасово вільні залишки коштів носять характер непродуктивних активів (до моменту їх іспльзова-тня в господарському процесі), які втрачають свою вартість у часі, від інфляції та з інших причин. Реалізація принципу ефективності в процесі управління грошовими потоками полягає в забезпеченні ефективного їх використання шляхом здійснення фінансових інвестицій підприємства.

4. Принцип забезпечення ліквідності. Висока нерівномірність окремих видів грошових потоків породжує тимчасовий дефіцит грошових коштів підприємства, який негативно позначається на рівні його платоспроможності. Тому в процесі управління грошовими потоками необхідно забезпечувати достатній рівень їх ліквідності протягом досліджуваного періоду. Реалізація цього принципу забезпечується шляхом відповідної синхронізації позитивного і негативного грошових потоків в розрізі кожного тимчасового інтервалу розглянутого періоду.

З урахуванням розглянутих принципів організується конкретний процес управління грошовими потоками підприємств

Основною метою управління грошовими потоками є забезпечення фінансової рівноваги підприємства в процесі його розвитку шляхом балансування обсягів надходження і витрачання грошових коштів і їх синхронізації в часі. Процес управління грошовими потоками підприємства послідовно охоплює наступні основні етапи [5-7] (рис. 1).

Рис. 1. Основні етапи управління грошовими потоками підприємства

Оптимізація грошових потоків є найголовнішою основою організації управління грошовими потоками підприємства та являє собою процес вибору найкращих форм їх організації на підприємстві з урахуванням умов і особливостей здійснення його господарської діяльності.

Основними цілями оптимізації грошових потоків підприємства є:

- забезпечення збалансованості обсягів грошових потоків;
- забезпечення синхронності формування грошових потоків у часі;
- забезпечення зростання чистого грошового потоку підприємства.

Основними об'єктами оптимізації виступають:

- позитивний грошовий потік;
- негативний грошовий потік;
- залишок грошових активів;
- чистий грошовий потік.

Важливо відзначити, що найважливішою передумовою здійснення оптимізації грошових потоків є вивчення факторів, що впливають на їх обсяги і характер формування в часі. Ці фактори можна поділити на зовнішні і внутрішні. Система основних факторів, що впливають на формування грошових потоків підприємства, приведено на рис. 2 [8-12].

Дослідимо більш детально зовнішні фактори, що наведено на рис. 2.

1. Кон'юнктура товарного ринку. Зміна кон'юнктури цього ринку визначає зміна головної компоненти позитивного грошового потоку підприємства – обсягу надходження грошових коштів від реалізації продукції. Підвищення кон'юнктури товарного ринку, в сегменті якого підприємство здійснює свою операційну діяльність, призводить до зростання обсягу позитивного грошового потоку за цим видом господарської діяльності. І навпаки - спад кон'юнктури викликає так званий «спазм ліквідності», що характеризує викликану цим спадом тимчасовий брак коштів при скупченні на підприємстві значних запасів готової продукції, яка не може бути реалізована.

2. Кон'юнктура фондового ринку. Характер цієї кон'юнктури впливає насамперед на можливості формування грошових потоків за рахунок емісії акцій і облігацій підприємства. Крім того, кон'юнктура фондового ринку визначає можливість ефективного використання тимчасово вільного залишку грошових коштів, викликаного несостикованістю обсягів позитивного і негативного грошових потоків підприємства в часі. Нарешті, кон'юнктура фондового ринку впливає на формування обсягів грошових потоків, що генеруються портфелем цінних паперів підприємства, у формі одержуваних відсотків і дивідендів.

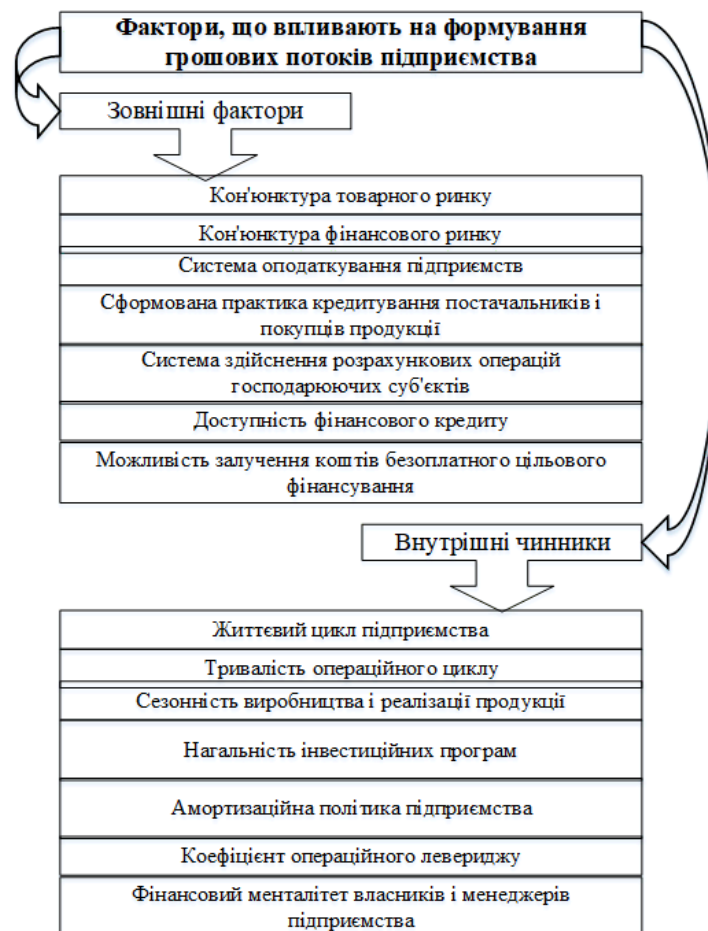

Рис. 2. Фактори, які спрямовані на формування грошових потоків підприємства

3. Система оподаткування підприємств. Податкові платежі становлять значну частину обсягу негативного грошового потоку підприємства, а встановлений графік їх здійснення визначає характер цього потоку в часі. Тому будь-які зміни в податковій системі – поява нових видів податків, зміна ставок оподаткування, скасування або надання податкових пільг, зміна графіка внесення податкових платежів тощо, – визначають відповідні зміни в обсязі і характері негативного грошового потоку підприємства.

4. Сформована практика кредитування постачальників і покупців продукції. Ця практика визначає сформований порядок придбання продукції: на умовах її оплати; на умовах готівкового платежу («платежу проти документів»); на умовах відстрочення платежу (надання комерційного кредиту). Вплив цього фактору проявляється в формуванні як позитивного (при реалізації продукції), так і негативного (при закупівлі сировини, матеріалів, напівфабрикатів, комплектуючих виробів тощо) грошового потоку підприємства в часі.

5. Система здійснення розрахункових операцій господарюючих суб'єктів. Характер розрахункових операцій впливає на формування грошових потоків у часі: якщо розрахунок готівкою прискорює здійснення цих потоків, то розрахунки чеками, акредитивами та іншими платіжними документами ці потоки відповідно уповільнюють.

6. Доступність фінансового кредиту. Ця доступність багато в чому визначається сформованою кон'юнктурою кредитного ринку (тому цей фактор розглядається як зовнішній, що не враховує рівень кредитоспроможності конкретних підприємств). Залежно від кон'юнктури цього ринку зростає або знижується обсяг пропозиції «коротких» або «довгих», «дорогих» або «дешевих» грошей, а відповідно і можливість формування грошових потоків підприємства за рахунок цього джерела (як позитивних - при отриманні фінансового кредиту, так і негативних - при його обслуговуванні та амортизації суми основного боргу).

7. Можливість залучення коштів безоплатного цільового фінансування. Такою можливістю володіють в основному державні підприємства різного рівня підпорядкування. Вплив цього фактору проявляється в тому, що формуючи певний додатковий обсяг позитивного грошового потоку, він не викликає відповідного обсягу формування негативного грошового потоку. Це створює позитивні передумови до зростання суми чистого грошового потоку підприємства.

Дослідимо більш детально внутрішні фактори, що наведено на рисунку 1.2.

1. Життєвий цикл підприємства. На різних стадіях цього життєвого циклу формуються не тільки різні обсяги грошових потоків, а й їх види (по структурі джерел формування позитивного грошового потоку і напрямків використання негативного грошового потоку). Характер поступального розвитку підприємства за стадіями життєвого циклу відіграє

велику роль в прогнозуванні обсягів і видів його грошових потоків.

2. Тривалість операційного циклу. Чим коротша тривалість цього циклу, тим більше оборотів здійснюють грошові кошти, інвестовані в оборотні активи, і відповідно тим більше обсяг і вище інтенсивність як позитивного, так і негативного грошових потоків підприємства. Збільшення обсягів грошових потоків при прискоренні операційного циклу не тільки не призводить до зростання потреби в коштах, інвестованих в оборотні активи, але навіть знижує розмір цієї потреби.

3. Сезонність виробництва і реалізації продукції. За джерелами свого виникнення (сезонні умови виробництва, сезонні особливості попиту) цей фактор можна було б віднести до числа зовнішніх, проте технологічний прогрес дозволяє підприємству здійснювати безпосередній вплив на інтенсивність його прояви. Цей фактор має суттєвий вплив на формування грошових потоків підприємства в часі, визначаючи ліквідність цих потоків в розрізі окремих тимчасових інтервалів. Крім того, цей фактор необхідно враховувати в процесі управління ефективністю використання тимчасово вільних залишків грошових коштів, викликаних негативною кореляцією позитивного і негативного грошових потоків у часі.

4. Нагальність інвестиційних програм. Ступінь цієї невідкладності формує потребу в обсязі відповідного негативного грошового потоку, збільшуючи одночасно необхідність формування позитивного грошового потоку. Цей фактор робить істотний вплив не тільки на обсяги грошових потоків підприємства, а й на характер їх протікання в часі.

5. Амортизаційна політика підприємства. Вибрані підприємством методи амортизації основних засобів, також терміни амортизації нематеріальних активів створюють різну інтенсивність амортизаційних потоків, які коштами безпосередньо не обслуговуються. Це породжує ілюзорну точку зору, що амортизаційні потоки до грошових потоків відношення не мають. Разом з тим, амортизаційні потоки - їх обсяг і інтенсивність, - будучи самостійним елементом формування ціни продукції, істотно впливають на обсяг позитивного грошового потоку підприємства в складі основної його компоненти - надходження грошових коштів реалізації продукції. Вплив амортизаційної політики підприємства проявляється в особливостях формування його чистого грошового потоку. При здійсненні прискореної амортизації активів у складі чистого грошового потоку зростає частка амортизаційних відрахувань і відповідно знижується (але не в прямій пропорції через дії «податкового щита») частка прибутку підприємства.

6. Коефіцієнт операційного левериджу. Цей показник має суттєвий вплив на пропорції темпів зміни обсягу чистого грошового потоку і обсягу реалізації продукції. Механізм цього впливу на формування чистого прибутку підприємства (основною складовою загальної суми чистого грошового потоку) було розглянуто раніше.

7. Фінансовий менталітет власників і менеджерів підприємства. Вибір консервативних, поміркованих або агресивних принципів фінансування активів і здійснення інших фінансових операцій визначає структуру видів грошових потоків підприємства (обсяги залучення коштів з різних джерел, а відповідно і структуру напрямків зворотних грошових потоків), обсяги страхових запасів окремих видів активів (а відповідно і грошові потоки, пов'язані з їх формуванням), рівень прибутковості фінансових інвестицій (а відповідно і обсяг грошового потоку за отриманими відсоток м і дивідендах).

Висновки. Проведене дослідження сучасних теоретичних і практичних засад організації управління грошових потоків промислових підприємств:

1. Доведено необхідність використання наданих етапів управління грошовими потоками підприємства для забезпечення фінансової рівноваги підприємства в процесі його розвитку шляхом балансування обсягів надходження і витрачання грошових коштів і їх синхронізації в часі.

2. Для вирішення проблеми оптимізації грошових потоків на промисловому підприємстві необхідно враховувати величезну кількість фінансово-економічних та соціально-політичних чинників. Дані фактори є базовою основою для організації управління грошових потоків на підприємствах.

Список літератури

1. Васильченко З.М., Пірог Д.В. Теоретичні основи управління грошовими потоками банку. *Економіка. Проблеми економічного становлення. Вісник № 1*. 2010. № 1. С. 44–49.
2. *Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку* / пер. з англ. за ред. С.Ф. Голова. К.: ФПБАУ, 1998. 736 с.
3. *Положення (стандарти) бухгалтерського обліку* URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0398-99> (дата звернення: 25.10.2018 р.)
4. Бланк І.А. *Фінансовий менеджмент: Учебный курс 2-е изд., перераб. и доп.* К.: Ника-Центр, Эльга, 2004. 656 с.
5. Бугинець Ф.Ф. *Економічний аналіз: [навчальний посібник]*. Житомир: Рута, 2003. 680 с.
6. Нікбахт Е., Гроппеллі А. *Фінанси*. – К.: Основи, 1993. 383 с.
7. Іванчук О.В. *Фінансовий аналіз: Навчально-методичний посібник*. К.: Алерта, 2014. 768 с.
8. Непочатенко О.О., Мельничук Н.Ю. *Фінанси підприємств*. К.: «Центр учбової літератури», 2013. 504 с.
9. Тарасенко І.О. *Фінанси підприємств: підручник*. – К.: КНУТД, 2015. 360 с.

10. *Why cash flow is the king?* URL: <https://www.pinterest.com/pin/300756081349738667> (дата звернення 11.03.2017 р.).
11. Спільник І.В. Аналіз грошових потоків підприємства за даними фінансової звітності підприємства: значимість, мета, завдання. *Обліково-аналітичне та правове забезпечення інституційних секторів економіки України в умовах євроінтеграції та інноваційного розвитку: збірник наукових праць всеукр. наук.-практ. конф. (30 березня 2017 р., м. Тернопіль)*. 2017. С. 138–140.
12. Артюх І. *Значення та аналіз грошових коштів в умовах ринкової економіки*. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Evu/2009_13/Artuh.pdf. (дата звернення 10.03.2017 р.).

References

1. Vasylychenko Z.M. Piroh D.V. *Teoretychni osnovy upravlinnia hroshovymy potokamy banku* [Theoretical bases of management of cash flows of the bank]. *Ekonomika. Problemy ekonomichnoho stanovlennia. Visnyk № 1* [Economy. Problems of economic formation. Bulletin no. 1]. 2010. vol. 1. pp. 44–49.
2. Holov S.F. *International accounting standards*. Kiev, FPBAU, 1998. 736 p.
3. *Polozhennia (standarty) bukhhalterskoho oblik* [Accounting Standards]. Available at: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0398-99>. (accessed 25.10.2018).
4. Blank Y.A. *Financial Management: Training Course*. Kiev, Nyka-Tsentr, Elha. 2004. 656 p.
5. Butynets F.F. *Economic analysis: [tutorial]*. Zhytomyr, Ruta. 2003, 680 p.
6. Nikbakht E., Groppelli A. *Finances*. Kiev, Osnovy. 1993. 383 p.
7. Ivanchuk O.V. *Financial Analysis: Educational Manual*. Kiev, Alerta, 2014. 768 p.
8. Nepochatenko O.O., Melnychuk N.U. *Business Finance*. Kiev, «Tsentr uchbovoi literatury». 2013. 504 p.
9. Tarasenko I.O. *Business Finance: Tutorial*. Kiev, KNUITD. 2015. 369 p.
10. *Why cash flow is the king?* Available at: <https://www.pinterest.com/pin/300756081349738667> (accessed 25.10.2018).
11. Spilnyk I.V. Analiz hroshovykh potokiv pidpriemstva za danymy finansovoi zvitnosti pidpriemstva: znachymist, meta, zavdannia [Analysis of cash flows of the enterprise according to the financial statements of the enterprise: significance, purpose, task]. *Oblikovo-analitychne ta pravove zabezpechennia instytutsiinykh sektoriv ekonomiky Ukrainy v umovakh yevrointehratsii ta innovatsiinoho rozvytku: zbirnyk naukovykh prats vseukr. nauk.-prakt. konf.* [Accounting and analytical and legal support of the institutional sectors of the Ukrainian economy in the conditions of European integration and innovation development: a collection of scientific papers. science-practice conf]. 2017, pp.138–140.
12. Artiukh I. *Znachennia ta analiz hroshovykh koshtiv v umovakh rynkovoї ekonomiky* [Value and analysis of cash in a market economy]. Available at: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Evu/2009_13/Artuh.pdf. (accessed 25.10.2018).

Надійшла (received) 29.10.2018

Відомості про авторів / Сведения об авторах / About the Authors

Мордовцев Олександр Сергійович (Мордовцев Александр Сергеевич, Mordovtsev Oleksandr) – кандидат економічних наук, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», доцент кафедри менеджменту зовнішньоекономічної діяльності та фінансів; м. Харків, Україна; ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1653-5440>; e-mail: acmordov@gmail.com

Лисицький Михайло Сергійович (Лисицкий Михаил Сергеевич, Lysytskyi Mikhailo) – Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», студент групи БФ-33ам; Харків, Україна; ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1653-5440>; e-mail: lisitskiymihail95@gmail.com